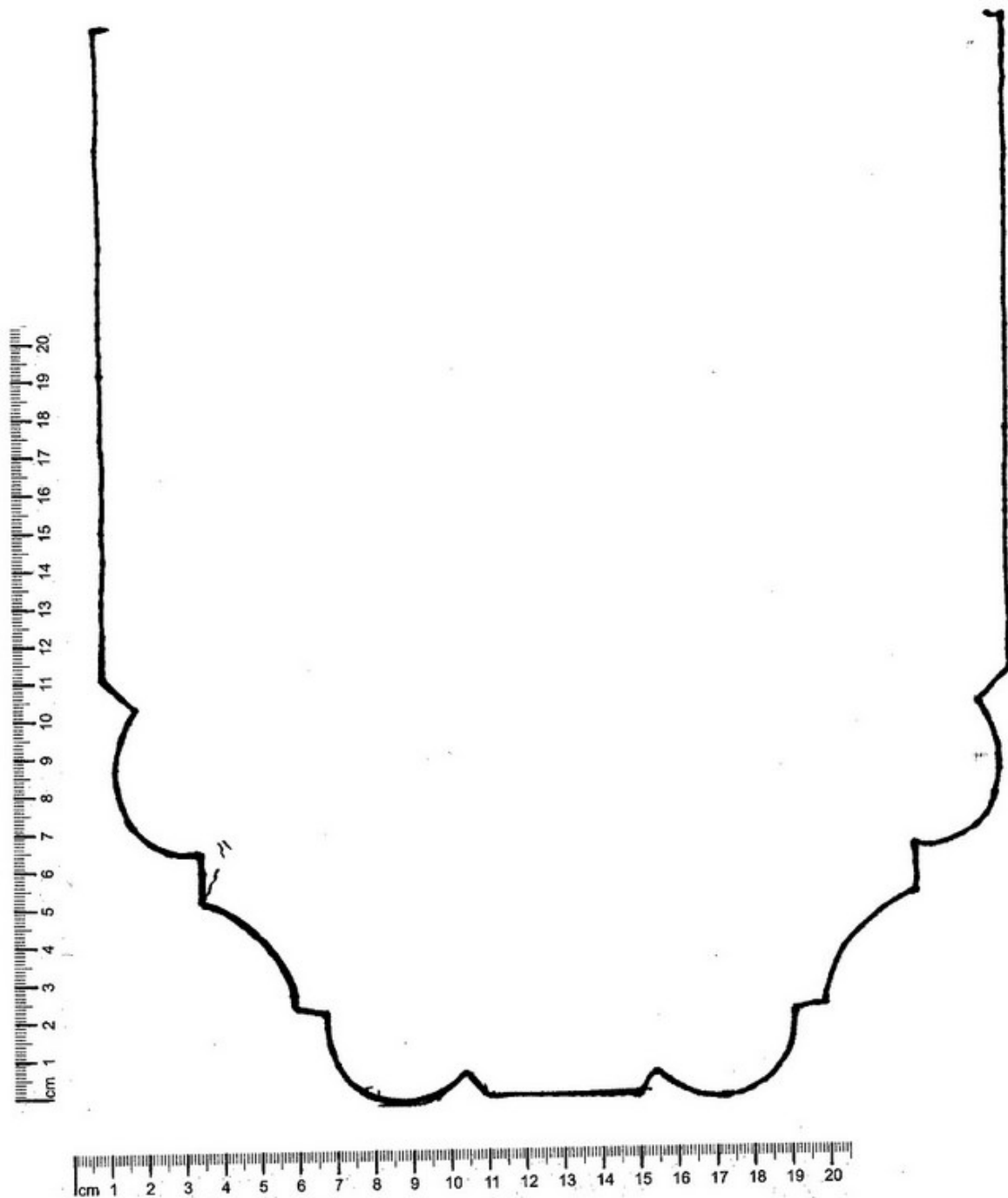

VĚC	Stropní trám s profilovanými hranami
Lokalita / Okres	
Areál / Část areálu	
Adresa	čp. 219/I, Liliová 5, Praha, Staré Město
Objekt / Část objektu	konstrukce podlahy místnosti 4-09
Místní souvislosti	Trám pod podlahou při západní stěně místnosti.
Evidenční číslo	
Klíčová slova	
KS obor	stavební konstrukce
KS typ	stropní trám, rákosník
KS motiv	
(KS funkce ?)	nosník stropu
KS téma, ikonografie	
KS jednotlivosti ikonografie	
KS prvky	
KS materiál	dřevo
KS chrono	pozdní gotika, 15. stol.?, 16. stol.?
1. OKOLNOSTI AKCE	OPD v průběhu stavebních a památkových úprav
Autor	Jan SOMMER
Datum akce / zápisu	25.1.2016 / 23.2.2016
Metoda dokumentace	Prohlídka. Oměření. Fotodokumentace.
Stupeň podrobnosti	mm/cm
2. SOUHRNNÉ ZNAKY VĚCI	
Lokalizace	Konstrukce podlahy místnosti 4-09
Souvislosti	Rákosník nesoucí podbití stropu místnosti ve 3. NP.
Označení (inv. č.)	
Původ (pokud není na původním místě)	Trám je zde v druhotném užití. Původní umístění zatím neznámé. Je pravděpodobné, že na nynějším místě trám osazen v 18. nebo v 19. století (dějiny objektu budou upřesňovány).
Charakteristika (forma, funkce, materiál)	Stropní trám byl původně součástí pozdně gotického (raně renesančního?) stropu nejspíše obytné prostory městského domu. Tomu odpovídá profilování obou původně spodních hran, ukončená „drápkovitými“ výběhy. V druhotném uložení je trám situován na boku tak, že profilované hrany jsou na jeho boční západní straně.
Tvar (popis, orientační skica)	Profilaci tvoří dva oblouny lemované jemnými zkoseními a střední výžlabek. Drápky na koncích jsou jemně předsazené.
Funkční uspořádání	Stropní trám.
Slohové zařazení	Pozdní gotika až raná renesance
Datace (od – do, styl)	Předběžně 1490-1540.

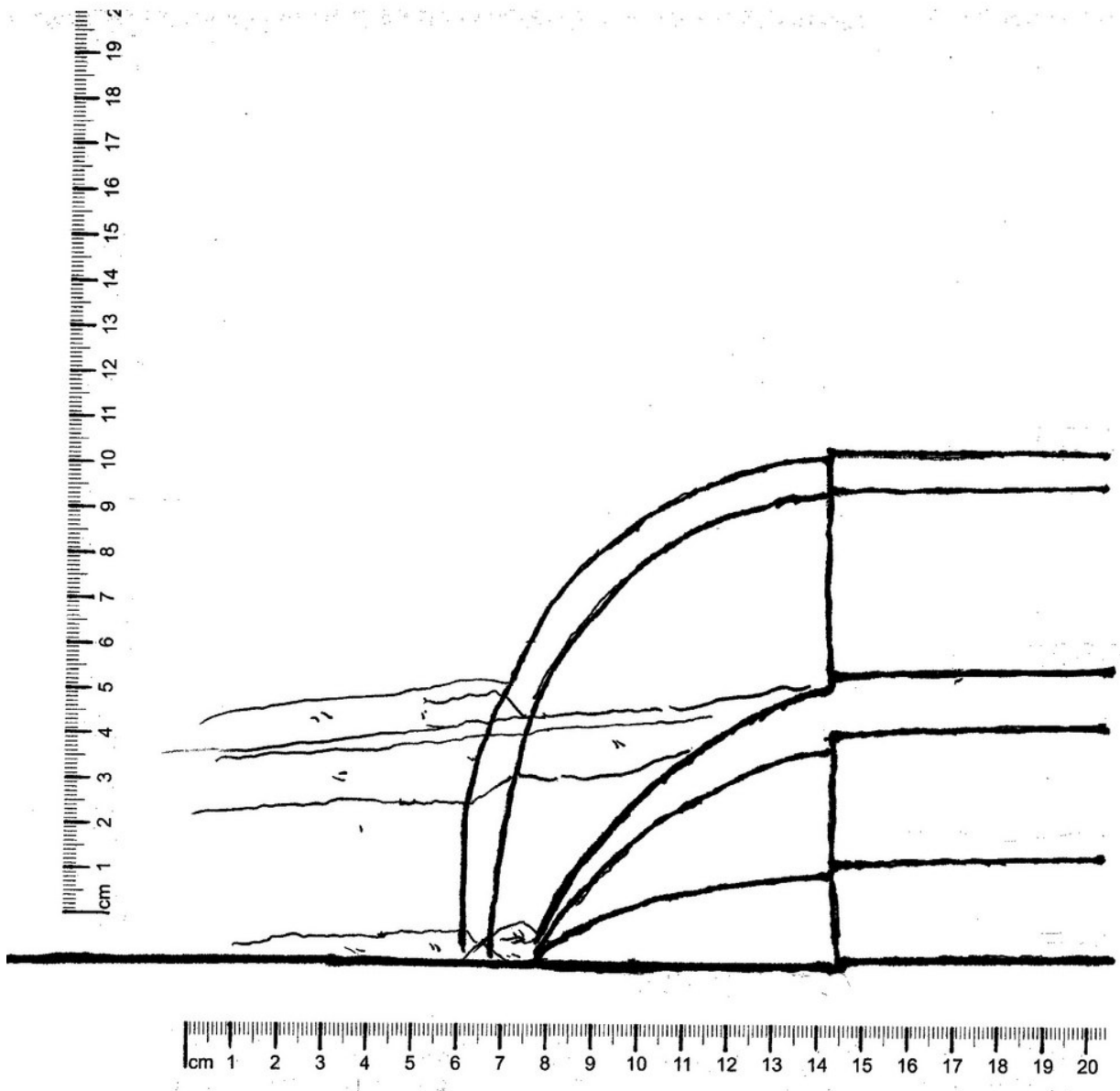
Autor návrhu	
Výrobce	
Související osoby	
Vývoj	Severní konec trámu byl po dokončení seříznut a odsekán z (nyní) horního boku. Je možné, že k tomu došlo v souvislosti s druhotným osazením, ale mohlo se to stát i při prvotní montáži. V nynějším uložení tato úprava nemá technické opodstatnění.
Význam	Doklad slohové úrovně některé starší fáze výstavby domu (původ na jiném místě také nelze vyloučit). Obecně doklad druhotného užívání stavebních prvků.
Širší vztahy (slohové filiace, analogie aj.)	
Související prvky (kontext)	Je třeba sledovat průběh stavebních prací a ověřit, jestli obdobné trámy existují i na jiných místech stavby.
Dílčí prvky	0
Relace	
Potenciál	Doporučuje se provést dendrochronologickou dataci.
Pozn.	<p>Trám byl odhalen v rámci stavebních prací, když s ohledem na potřebu ověřit provedení a stabilitu konstrukce podlahy a stropu byla sejmuta vlastní podlaha (materiál nebyl uložen na místě, takže nebylo možné ověřit, jestli se jednalo o jen o prkna, nebo jestli na nich byly parkety). Podlaha byla upevněna na polštáře, z nichž několik bylo ponecháno v místnosti u východní stěny. Zásyp byl z větší části soustředěn ve střední části místnosti na hromadě. Jednalo se o stavební rum s převahou malty a s příměsí zlomků kamene (opuka) a cihel (cihly a snad tašky či dlaždice). Prkna hrubé podlahy jsou situována v západovýchodním směru. Na severní a jižní straně místnosti bylo několik prken sejmuta, aby bylo možné kontrolovat stav nosných trámů podlahy.</p> <p>Nosné trámy probíhají severojižním směrem v počtu pěti tak, že oba krajní jsou umístěny těsně u zdiva stěn. Na jižní i severní straně spočívají na výrazném ústupku zdiva (na severní straně cca 50 cm), což mj. souvisí s nástavbou patra na starší obvodové zdivo. Patro bylo vestavěno do krovu tak, že většina krokví byla vyřezána, ovšem byla ponechána vazba v západní stěně místnosti. Z trámů místy opadáva omítka, takže jsou viditelné části krokví a na severní straně ke krokvi přiléhá i sloup ležaté stolice. Stěna tak na pohled působí jako hrázděná (a též tak do jisté míry funguje). Podle dosavadních pozorování, kdy je stěna z větší části omítnutá, však zřejmě postrádá prahový trám, tedy původní vazný trám vazby krovu. To je celkem významné i pro další hypotézy stavebního vývoje této partie domu.</p> <p>(Ještě bude potřebné se pokusit o porovnání situace v patře ve vztahu k úžlabí. Obě souběžné sedlové střechy mají totiž vazby nesouměrné, protože je úžlabí podepřeno na střední zdi až v úrovni stropu 4. NP. To by tedy mohlo znamenat, že relikv vazby s ležatou stolicí je starší. Zde by mohla pomoci DDE.)</p> <p>Naopak se na severní straně jeví věc tak, že dolní konec krokve i se sloupem stolice jsou dole odříznuté a obklopené ve zdivu. Pod konci šikmých trámů tak zřejmě nebyla ponechána nějaká „patka“ v podobě části vazného trámu.</p> <p>To má význam ve vztahu k aktuální konstrukci podlahy. Sice by bylo možné uvažovat tak, že s odstraněním většiny krokví nemuselo nutně souviset odstranění vazných trámů, pokud by byly použitelné, avšak nynější nosné trámy stropu asi jsou pozdější, protože je možné, že vazné trámy byly na koncích uhnílé (tak mohla být dosti pravděpodobně</p>

	<p>poškozena i pozednice). Vazné trámy obvykle také nemají tak velký průřez.</p> <p>Na severní straně místnosti u obvodové zdi je koruna dolní zdi před výrazným ustoupením severní stěny 4. NP nepravidelně tvarovaná. Zčásti mohla být ubouraná. Nezdá se, že by ve zdivu probíhala prohlubeň po starší pozednici. Konce podlahových nosníků jsou nepravidelně obezděné, přičemž jsou místy kolem hlav trámů vytvořené „hrůbky“ nejspíše z dlaždic půdovek. Takže se zdá, že při osazování těchto trámů zde již krov nebyl překážkou. Koruna ústupku zdiva byla ponechána hrubá, snad proto, že samozřejmě po osazení záklopu již byla tato místa skrytá pohledům.</p> <p>Do jisté míry podobná je situace na jižním konci místnosti, i když zde jsou specifické nepravidelnosti. Pod prahem vstupu je vytvořena nevelká pravidelná cihlová podezdívka (v principu nelze vyloučit ani to, že se jedná o zbytek nějaké konstrukce z doby před nástavbou 4. NP).</p>
Výstavy	
Dokumenty	
Literatura	
3. DETAILS	
Detaily lokalizace / Souřadnice	
Rozměry (stručně slovně, příp. schéma na dalším listu)	<p>Celková délka trámu 640 cm.</p> <p>Původní výška 29 cm, šířka cca 24 cm.</p>
Hmotnost	
Materiál	Dřevo (pravděpodobně jedle – jen odhad).
Způsob výroby / montáže	
Stopy opracování	Speciální stopy opracování tesařskými nástroji nejsou výrazně patrné.
Povrchová úprava	Pod znečištěním prachem a maltovou drtí jsou místy na původním boku severního zhlaví trámu patrné reliktů nátěru, snad světlé barvy (pouze odhadem bych navrhl slonovou kost či krémovou barvu) s náznaky barevných (snad červených) křivkových linií snad provedených úzkým štětcem. Nepozoroval jsem případné vrstvy barevnosti, takže lze jen upozornit na možnost doplňujícím poznatků v případě restaurátorského průzkumu.
Výrobní značky, přípravné značky	0
Stopy konstrukčního spojení	Na severním konci seříznutí boku trámu (nyní horní plochy), provedené buďto pro původní uložení, nebo pro druhotné osazení, ovšem na jiném místě než nyní.
Stopy funkce	0
Znečištění / Poškození	<p>Povrch je znečištěn prachem a maltovou drtí (jemným pískem). Z boku byla již před nynějším uložením (anebo při ukládání do nynějšího místa) vyštípnuta dlouhá silná tříška, poškozující částečně i profilaci a drápkovitý výběh profilace.</p> <p>Na jižním konci je profilace více poškozena oděrem.</p>

	Tento konec je také více zasypan stavebním odpadem.
Dodatečné úpravy, změny	Severní zhlaví trámu je z boku (dnes na horní straně) seříznuto. Trám je nyní v druhotném uložení umístěn na bok.
Stratigrafie	Trám zřejmě slouží jako rákosník mezi nosnými trámy podlahy místnosti 4-09. Není možné určit, zda byl na místo vkládán zhora, nebo jestli případně nebyl vsunut ze spodní místnosti při ukládání podbití.
Nápisy	0
Ozdoby (popis, ikonografie)	0
Technické parametry	0
Další související analýzy	
4. STAV A PÉČE	
Vlastník	
Využití	
Stav a uložení	Pokud nedojde ke zhoršení místních podmínek, Není třeba zvláštních opatření. Je možné uvážit např. překrytí trámu nějakou textilií k ochraně před dalším spadem prachu a drtě. Na existenci tohoto cenného historického prvky je třeba pamatovat při zásazích do stropní konstrukce v nižším podlaží.
Doporučení pro péči	
Námět pro další průzkumy	Dendrochronologie. Ověřování existence souvisejících trámů, případně stop původního umístění (např. porovnáním kapes pro trámy a barevné povrchové úpravy).
Další související analýzy	
5. PŘÍLOHA	
Plánová dokumentace	
Fotodokumentace	

Profilace trámu.

Nárys „drápku“ zakončujícího profil na severním konci trámu.

Severní zakončení trámu.